

РЕЗУЛЬТАТИ анкетування здобувачів вищої освіти ОПП Фінанси, банківська справа та страхування щодо якості викладання навчальних дисциплін у II семестрі 2021-2022 н. р.

Моніторинг формування фахових компетентностей є важливою складовою вдосконалення навчального процесу. Результат формування компетентностей, окрім контролю знань та вмінь здобувачів вищої освіти, додатково можна оцінити ступенем задоволеності останніх якістю навчання. Саме тому факультет обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету з 2021 року здійснює моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування якістю викладання навчальних дисциплін.

Дослідження проводиться щосеместрово по завершенню екзаменаційних сесій шляхом онлайн опитування з використанням форм Google Form. За результатами опитування у II семестрі 2021-2022 н. р. було отримано 114 анкет, які репрезентують думку здобувачів усіх курсів (рис. 1).

Виберіть курс, на якому Ви навчаєтесь:

114 відповідей

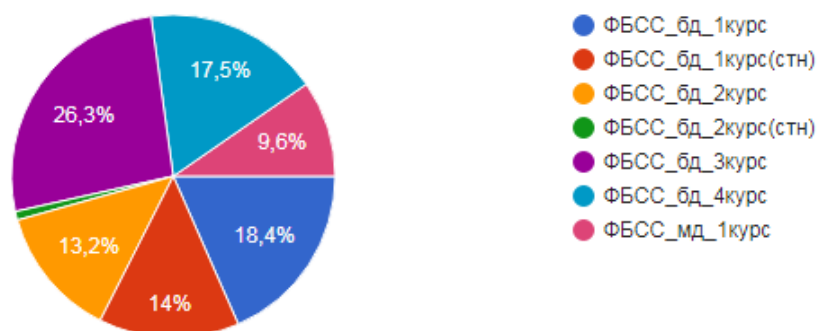

Рис. 1. Розподіл опитаних здобувачів вищої освіти за курсами

Відповіді на питання «Яке з тверджень найбільше відповідає Вашій думці щодо пояснень викладачем організації вивчення дисципліни?» розподілилися так (рис. 2):

– 95,6 % (109 респондентів) зазначили що «викладач чітко пояснив(ла) та зазначив(ла) у системі Moodle які види робіт повинні виконати студенти, в які терміни їх здати та критерії оцінювання робіт». Для порівняння – відповідаючи на аналогічне питання минулого семестру (I семестр 2021-2022 н. р.) та позаминулого (II семестр 2020-2021 н. р.) таку оцінку дали, відповідно, 100 % та 93,9 % опитаних;

– 3,5 % (4 респондента) обрали відповідь «викладач пояснив(ла) та зазначив(ла) які види робіт повинні виконати студенти, але чітко не визначив(ла) строки здачі та критерії їх оцінювання, або не зазначив(ла) їх у системі Moodle;

– 0,9 % (1 опитаний) вважає, що «викладач перелічив(ла) завдання, які повинні виконати студенти без пояснень».

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання щодо пояснень викладачем організації вивчення дисципліни

Хоча результат цього семестру дещо погіршився порівняно з минулим семестром, коли 100 % респондентів були абсолютно задоволені поясненнями викладачем організації вивчення дисципліни, але він є кращим за результат II семестру 2020-2021 н. р. В цілому з початку моніторингу 97,3 % опитаних вважають, що викладач чітко пояснює організацію процесу вивчення дисципліни. Слід також відмітити, що цього семестру жоден опитаний не зазначив, що викладач не пояснив(ла) які види робіт повинні виконати студенти, коли та яким чином їх здавати, як вони будуть оцінюватися.

На питання щодо проблем, які виникали під час навчання, відповіді розподілилися наступним чином (рис. 3).

Рис. 3. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо проблем, які виникали під час вивчення дисципліни

Щодо проблем, які виникали під час навчання, отримані такі відповіді:

– не було жодної проблеми: 97 відповідей (85,1 % респондентів). Відсоток

ЗВО, які не мали проблем у навчання, дещо знизився порівняно з минулим семестром, коли він становив 87,6 % від загальної кількості, але є набагато кращим за результат II семестру 2020-2021 н. р., коли їх було 73,0 % від загальної кількості;

– у дисципліні є теми або питання, які були складними, незрозумілими: 9 відповідей (7,9 % від загальної кількості). Ця проблема була найпоширенішою в минулому, проте завдяки праці викладачів із вдосконалення матеріалу, частка осіб у яких вона виникала, порівняно з минулими опитуваннями стабільно скорочується (з 22,6 до 11,9 і далі до 7,9 %);

– матеріалів, викладених у системі Moodle, не достатньо, щоб самостійно розібратися, виконати завдання: 10 (8,8 %). На жаль, цей показник зріс у порівнянні з минулим семестром, коли він становив 1,9 % і навіть перевищує минулорічний рівень 6,1 %. Звісно, таку негативну динаміку можна частково пояснити суб'єктивністю оцінки респондентів, але слід врахувати й недостатню розробку матеріалів нових дисциплін – введених цього семестру та вибіркових дисциплін, які раніше не оцінювалися респондентами.

Усі інші варіанти відповідей зустрічалися епізодично, а їх частка знаходиться у межах статистичної похибки.

Задоволеність здобувачів вищої освіти рівнем читання лекцій та проведення практичних занять з дисципліни оцінювалася за шкалою від 1 (абсолютно не задоволений) до 5 (абсолютно задоволений). У результаті відповіді розподілилися так: 5 – 96 (84,2 %); 4 – 14 (12,3 %); 3 – 4 (3,5 %) (рис. 4).

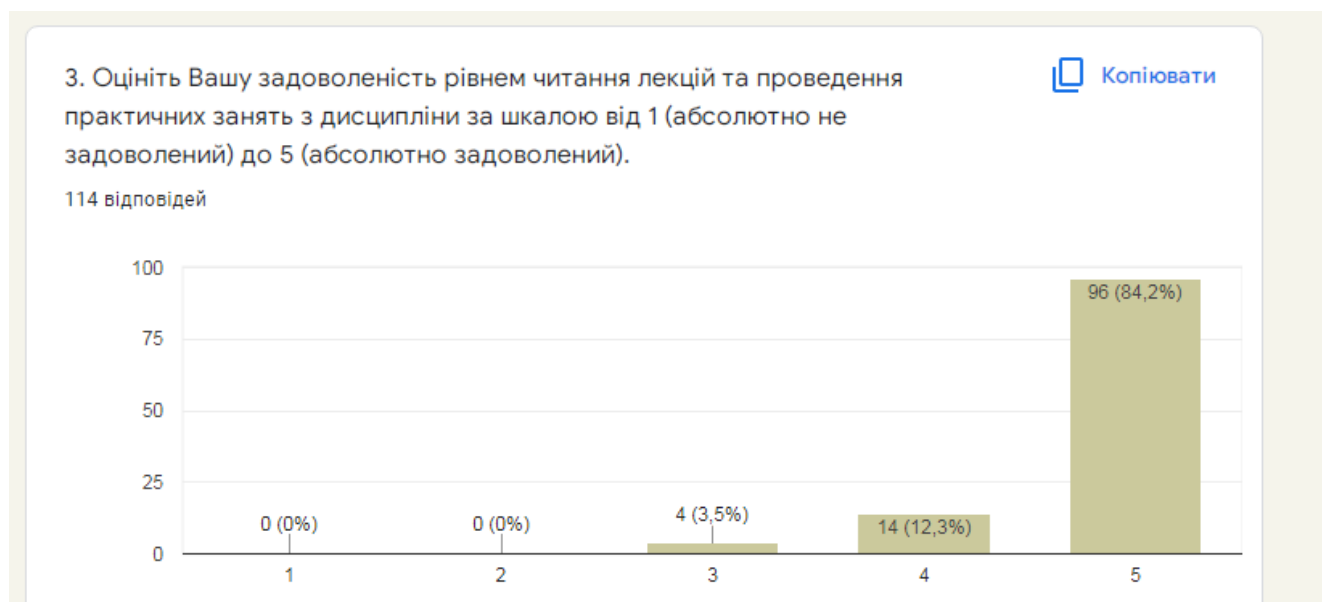

Рис. 4. Розподіл відповідей щодо задоволеності здобувачів вищої освіти рівнем читання лекцій та проведення практичних занять з дисципліни

Таким чином, середня оцінка задоволеності рівнем читання лекцій та проведення практичних занять склала 4,8. У динаміці цей показник майже не змінився порівняно із минулим семестром і є вище за позаминулу оцінку 4,6. У середньому за період моніторингу респонденти оцінили рівень лекцій та практичних занять на 4,8 бали, що становить 96 % від максимальної оцінки.

Рис. 5. Розподіл відповідей щодо оцінювання відношення викладачів до викладання

Враження здобувачів вищої освіти щодо відношення викладачів до викладання дисципліни розподілилися наступним чином (рис. 5):

– викладав(ла) матеріал зрозуміло, цікаво, заохочував(ла) студентів до вивчення предмету, мотивував(ла) до наукової роботи (написання тез доповідей на конференцію, статей, наукових робіт тощо): 109 відповідей (95,6 %). Знову спостерігаємо тенденцію до зростання показника порівняно із базовими оцінками II семестру 2020-2021 н. р., коли відсоток респондентів, які обрали таку відповідь, становив 92,2 %, але погіршення проти минулого семестру, коли таких респондентів було 96,7 %;

– старанно відносився(лася) до проведення занять, але не заохочував(ла) студентів до вивчення предмету та наукової роботи: 5 (4,4 %), для порівняння – раніше було 7,0 і 3,3 %. Позитивна оцінка респондентами щодо ставлення викладачів до викладання простежується також у відсутності тих, хто вважає що викладач не зацікавлений у своїй роботі.

Зріс порівняно з минулими опитуваннями й так високій рівень задоволеності об'єктивністю оцінювання викладачем знань та вмінь студентів (рис. 6). Респонденти вважають що викладач:

– повністю дотримувалася(ся) встановлених критеріїв оцінювання усіх видів робіт, упродовж семестру студенти писали тести або контрольні роботи, здавали самостійні завдання, які оперативно перевірялися: 112 осіб або 98,2 %. У 2020-2021 рр., цей показник становив 95,7 %, а у I семестрі 2021-2022 н. р., 96,7 % опитаних;

– дотримувалася(сь) критеріїв підсумкового оцінювання, проте поточного контролю виконаних завдань не здійснював(ла) або перевіряв(ла) надіслані роботи довго (більше 10 днів): 1 (0,9 %);

– не повідомив(ла) критеріїв оцінювання знань студентів або не дотримувалася(лася) встановлених критеріїв: 1 (0,9 %).

Рис. 6. Розподіл відповідей щодо оцінювання викладачем знань та вмінь ЗВО

Самооцінка професійної цінності отриманих знань здобувачів вищої освіти достатньо висока (рис. 7):

Рис. 7. Розподіл відповідей щодо вражень від отриманих знань

На думку здобувачів вищої освіти, вони отримали знання та вміння:

– яких достатньо для базової підготовки і які планують використати у майбутній професійній діяльності: 85,1 % (проти минулого семестру 89,5 % та позаминулого семестру 75,7 %);

– відчувають нестачу практичних навичок у цій галузі: 16 (14,0 %).
Зауважимо, що цей варіанти відповідей давали переважно студенти I курсу щодо оцінки нефахових дисциплін, які формують загальні компетентності;

– які, скоріше за все, не знадобляться у сфері майбутньої професійної діяльності: 1 (0,9 %).

За бажанням респонденти могли написати коментарі або побажання щодо вивчення дисципліни, але цього разу їх було небагато (чотири). Відгуки переважно містили подяки та схвальні відгуки про дисципліну або викладача.

З метою узагальнення задоволеності якістю викладання здобувачами вищої освіти їх відповідям на питання, що не мають числової оцінки, були присвоєні значення за 5-бальною шкалою, наведеною у додатку А.

Результати узагальнення у розрізі курсів наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз оцінювання якості викладання навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти за окремими курсами

Курс	К-ть анкет	Середня оцінка за питаннями анкети, що оцінюють					Кіль-ть проблем, що виникали під час навчання	Загальна оцінка
		1 – організацію вивчення дисципліни	3 – задоволеність лекціями та практичним заняттями	4 – відношення викладача до викладання	5 – оцінювання викладачем студентів	6 – професійну цінність знань		
1	21	4,95	4,90	4,90	5,00	4,24	5	4,80
2	15	5,00	4,94	5,00	5,00	5,00	-	4,99
3	30	4,93	4,80	4,87	4,93	4,67	4	4,84
4	20	4,85	4,65	4,80	5,00	4,70	11	4,80
1 стн	16	5,00	4,94	5,00	5,00	5,00	1	4,99
2 стн	1	5,00	4,00	5,00	5,00	3,00	-	4,40
1 маг	11	5,00	4,64	5,00	4,55	4,82	5	4,80
Разом	114	4,95	4,81	4,91	4,94	4,68	26	4,87

Порівняння напрямів оцінювання задоволеністю викладанням засвідчує, що здобувачі вищої освіти дуже високо оцінюють організацію навчального процесу (4,95 бали з 5), відношення викладачів до викладання (4,91 бала) та об'єктивність оцінювання виконаних завдань (4,94 бала). А найнижче значення (4,68 бала) має оцінка професійної цінності отриманих знань, що пояснюється оцінюванням респондентами, зокрема, й дисципліни загальної підготовки. При цьому низька оцінка даного напрямку була дана ЗВО I курсу, на якому переважають саме такі дисципліни.

Узагальнюючий бал 4,87 за 5-бальною шкалою засвідчує високий рівень задоволеності опитаних якістю викладання. Значення цього показника майже не змінилося порівняно з минулим семестром (4,90), а аналогічний показник минулого року був нижчим (4,76).

За даними табл. 1 найбільш задоволеними результатами навчання є здобувачі вищої освіти 2 курсу та 1стн (загальна середня оцінка 4,99). Найнижчий бал по курсу 2стн (4,40), проте, оскільки студенти цього курсу проігнорували опитування – анкетування пройшов лише один студент, його результати не можна вважати репрезентативними.

Підсумки анкетування дозволяють сформулювати наступні висновки:

1) починаючи з II семестру 2020-2021 н. р. проведено три семестрові раунди опитування здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування. Загалом у моніторингу взяло участь 439 респонденти, у тому числі у II семестрі 2021-2022 н. р. 114 осіб. Респонденти високо оцінюють якість викладання навчальних дисциплін, проте динаміка кількісних показників нестабільна – після стрімкого покращення у I семестрі 2021-2022 н. р. проти II семестру 2020-2021 н. р., цього разу оцінки несуттєво, але погіршились. Негативна динаміка простежується нечітко, відхилення знаходяться у межах статистичної похибки. Також незначне погіршення оцінок може бути спричинене суб'єктивними чинниками пов'язаними з навчанням у воєнний час;

2) у II семестрі 2021-2022 н. р. усі загальні показники оцінювання задоволеності навчальними дисциплінами є досить високими, що свідчить про ефективну роботу викладачів з вдосконалення організаційної, теоретичної і практичної складові підготовки. Загальний рівень інтегральної оцінки становить 4,87 бали з 5;

3) пріоритетними напрямками покращення якості освітніх послуг вважаємо підвищення орієнтованості навчального матеріалу на формування фахових компетентностей ЗВО.

Результати анкетування узагальнили:

Безкровний О. В. – гарант ОПП Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) рівня, к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Єгорова О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень;

Додаток А

З метою узагальненого аналізу задоволеності якості викладання у розрізі навчальних дисциплін та викладачів відповідям на питання, що не мають числової оцінки були присвоєні наступні значення за 5 бальною шкалою:

Питання 1 «Яке з нижченаведених тверджень найбільше відповідає Вашій думці щодо пояснень викладачем організації вивчення дисципліни на початку?»:

- чітко пояснив(ла) та зазначив(ла) у системі Moodle які види робіт повинні виконати студенти, в які терміни їх здати та критерії оцінювання робіт: 5 балів;

- пояснив(ла) та зазначив(ла) які види робіт повинні виконати студенти, але чітко не визначив(ла) строки здачі та критерії їх оцінювання, або не зазначив(ла) їх у системі Moodle: 4 бали;

- перелічив(ла) завдання, які повинні виконати студенти, без пояснень: 3 бали;

- не пояснив(ла) які види робіт повинні виконати студенти, коли та яким чином їх здавати, як вони будуть оцінюватися: 0 балів.

Питання 4 «Яке з нижченаведених тверджень найбільше відповідає Вашому враженню щодо відношення викладача до викладання дисципліни?».

- викладав(ла) матеріал зрозуміло, цікаво, заохочував(ла) студентів до вивчення предмету, мотивував(ла) до наукової роботи (написання тез доповідей на конференцію, статей, наукових робіт тощо) 5 балів;

- старанно відносився(лась) до проведення занять, але не заохочував(ла) студентів до вивчення предмету та наукової роботи: 3 бали;

- не був зацікавлений(на) у своїй роботі: 1 бал.

Питання 5 «Яке твердження, на Вашу думку, найкраще характеризує оцінювання викладачем знань та вмінь студентів?»

- повністю дотримувався(лася) встановлених критеріїв оцінювання усіх видів робіт, упродовж семестру студенти писали тести або контрольні роботи, здавали самостійні завдання, які оперативно перевірялися: 5 балів;

- здебільшого дотримувався(лася) встановлених критеріїв оцінювання робіт, поточний контроль здійснювався не в повному обсязі, здані роботи перевірялися в середньому до 10 днів: 3 бали;

- дотримувався(лась) критеріїв підсумкового оцінювання, проте поточного контролю виконаних завдань не здійснював(ла) або перевіряв(ла) надіслані роботи довго (більше 10 днів): 2 бали;

- не повідомив(ла) критеріїв оцінювання знань студентів або не дотримувався(лася) встановлених критеріїв: 0 балів;

Питання 6 «Яке з нижченаведених тверджень найбільше відповідає Вашому враженню від вивчення цієї дисципліни?»

- я отримав(ла) знання та вміння, яких достатньо для базової підготовки і які планую використати у майбутній професійній діяльності: 5 балів;

- я тримав(ла) певні знання, але відчуваю нестачу практичних навичок у цій галузі: 3 бали;

- знання, які я отримав(ла), скоріше за все не знадобляться у сфері моєї майбутньої професійної діяльності: 1 бал.